

Онищук Юлія

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу Монастирський Г.Л.)

ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ГРОМАДЯНАМИ В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІЄЮ

Відродження місцевого самоврядування в Україні як принципово нової організації діяльності публічної влади на місцях потребує з'ясування сутності його функціонування за умов необхідності запровадження заходів, спрямованих на забезпечення стійкого розвитку відповідних територій. Вагоме місце в розкритті змісту системи місцевого самоврядування належить функціональним аспектам суб'єктів місцевого самоврядування. Розуміння їх основного змісту є визначальним, оскільки саме функції як основні напрями діяльності органів місцевого самоврядування найбільш повно зумовлюють цю діяльність, її зміст, найбільш рельєфно виражають сутність і призначення місцевого самоврядування, визначають організаційну будову системи місцевого самоврядування. Ґрунтовне дослідження функцій місцевого самоврядування, їх особливостей та структури дає змогу визначити перспективні моделі місцевого самоврядування, сприяти ефективній діяльності даного інституту». Проблема полягає в необхідності вдосконалення діяльності місцевого самоврядування з метою проведення заходів, спрямованих на стійкий розвиток адміністративних районів.

Існуюча модель управління адміністративним районом не забезпечує можливості ефективного функціонування таких суб'єктів системи місцевого самоврядування, як районні та обласні ради, оскільки: на місцевому рівні закріплено адміністративну децентралізацію державної влади та функціонування різних за своєю природою органів публічної влади, які мають спільний предмет відання – формування суспільних відносин, спрямованих на місцевий розвиток та забезпечення конституційних прав місцевого населення, що породжує одну з найскладніших проблем теорії та практики управління – розмежування між ними функцій, повноважень та ресурсів на їх виконання; реалізація районними радами спільних інтересів громад обмежується таким напрямом управлінської діяльності, як управління об'єктами їх спільної власності, що задовольняють спільні потреби територіальних громад; з позиції загальносистемних законів для виконання основних функцій такі суб'єкти системи місцевого самоврядування, як районні та обласні ради потребують здійснення управлінських функцій, тобто функціонування власних виконавчо-

організаційних структур у межах системи; наявні складові механізми реалізації компетенційної функції щодо здійснення управління об'єктами спільної власності громад не мають достатніх структурно-функціональних засобів для її здійснення, а спільний інструмент у механізмах реалізації основних функцій районних рад та місцевих районних адміністраціях породжує недосконалість системи управління адміністративним районом. Низька ефективність та дієвість системи управління на місцевому та обласному рівнях обумовлюється надмірною централізацією влади, що спричиняє політичне та економічне двовладдя на регіональному рівні. Пропонуються різні шляхи реформування моделі організації влади на місцях. Так, подальший розвиток інституту народовладдя пов'язують з подальшою децентралізацією влади. Для цього на базовому рівні (сільські, селищні, міські ради) перш за все пропонується усунути невизначеність щодо територіальної основи місцевого самоврядування – вирішення питання про юрисдикцію територій за межами поселень та закріпити положення щодо фінансової самостійності місцевого бюджету.

На регіональному рівні самоврядування (район, область) пропонується ліквідувати обмеженість діяльності районних та обласних рад, шляхом створення відповідних виконавчих органів, оскільки на законодавчому рівні передбачено можливість створення лише виконавчого апарату районної та обласної ради, який, у свою чергу, не виконує управлінські функції, а обмежується організаційним, правовим та інформаційно-аналітичним забезпеченням діяльності відповідних рад. Оптимізацію організаційної основи регіонального управління пропонується здійснювати в таких напрямках: чітке розмежування повноважень на законодавчому рівні між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади та оптимізації взаємодії між ними; створення необхідних фінансових, організаційно-правових умов для належного виконання функцій органами місцевого самоврядування; запровадження дієвого механізму участі місцевих органів влади в процесі розробки рішень щодо регіональних проблем на державному рівні. Проблему узгодженості державних і місцевих інтересів пропонується вирішувати на трьох рівнях: змістовному, територіальному та інституціональному. Останній рівень передбачає необхідність гармонійного розподілу повноважень щодо розробки та впровадження державної регіональної політики; створення відповідних інституцій, які б найбільш ефективно сприяли саморозвитку певної території; розробку дієвих механізмів співпраці між суб'єктами державної регіональної політики.

Як окремий напрям удосконалення діяльності органів місцевого самоврядування регіонального рівня, пропонується формування функціонально-організаційних умов для здійснення компетенційних функцій та

нових завдань, обумовлених об'єктивними потребами запровадження засад стійкого розвитку відповідних територій. Це потребує юридичного закріплення структурно-функціональних засобів реалізації основних функцій районних та обласних рад відповідно до визначених завдань: у функціональному аспекті – чіткого регламентування компетенції (предметів відання та повноважень); у структурно-функціональному – формування внутрішньоорганізаційних структур для здійснення управлінських (виконавчих) функцій, у тому числі нових, які б забезпечували формування інформаційного ресурсу як додаткового інструменту для підготовки обґрунтованих рішень.

Опацька Сніжана

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: д.е.н., проф. кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу Мельник А.Ф.)

ФУНКЦІОНАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ОСНОВНИХ СФЕР ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Цілі життєдіяльності новостворених об'єднаних територіальних громад (отг) і основних сфер їх життєдіяльності досягаються в процесі управління ними. Це передбачає виконання загальних і специфічних функцій суб'єктами публічної влади.

Відповідно до теорії муніципального менеджменту в «найбільш узагальненому вигляді за характером та змістом управлінської діяльності можна виокремити такі функції органів місцевого самоврядування (омс) у сфері економічного і соціального розвитку територіальної громади як своєрідного муніципального утворення і політичні, виробничо-економічні соціальні, еколого-територіальні, комунально-побутові, фінансово-економічні [1, с.63].

Аналіз функціональної діяльності низки селищних рад в тернопільській обл., структурних підрозділів їх виконавчих комітетів засвідчує, що більшість зазначених функцій імплементовані в практику управління отг. Вказані функції закріплені в повноваженнях, однак, як показало дослідження, не всі з них ефективно реалізуються. Так, зокрема, у зв'язку з незавершеністю процесу формування отг в деяких адміністративних районах недостатньо ефективною є співпраця отг з районними радами та районними державними адміністраціями. Стосовно політичної сфери життєдіяльності має місце дублювання функціональної діяльності. У сфері реалізації виробничо-економічних функцій на відміну від зарубіжної практики і практики великих муніципальних утворень